

Věc C-304/19

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

10. prosince 2019

Předkládající soud:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

25. listopadu 2019

Žalobkyně:

E. Sp. z o.o.

Žalovaný:

K.S.

Předmět původního řízení

- 1 Předmětem původního řízení je zaplacení spotřebitelského úvěru. Žalobkyně se domáhala, aby bylo žalovanému uloženo zaplatit částku 835,05 PLN včetně zákonného úroku z prodlení ode dne podání žaloby až do zaplacení.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Předkládající soud se v zásadě snaží získat odpověď na následující otázky:

- zaprvé, zda lze vydat rozsudek pro zmeškání ve věci týkající se zaplacení spotřebitelského úvěru, přičemž budou jako pravdivá akceptována tvrzení žalobkyně o skutkových okolnostech v situaci, kdy úvěrová smlouva není přiložena k žalobě a žalovaný zůstal naprosto nečinný;
- zadruhé, zda lze vydat rozsudek pro zmeškání ve věci týkající se zaplacení spotřebitelského úvěru, přičemž budou jako pravdivá akceptována tvrzení žalobkyně o skutkových okolnostech bez zkoumání předložené smlouvy, jestliže žalovaný zůstal naprosto nečinný.

Předběžné otázky

1. Musí být čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHC ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách [...] a jeho body odůvodnění [dvacátý a dvacátý čtvrtý, podle nichž] musí být smlouvy sepsány jasným a srozumitelným jazykem, spotřebitel musí mít fakticky možnost seznámit se se všemi podmínkami smlouvy, všechny pochybnosti by měly být vykládány v jeho prospěch [a podle nichž] soudy i správní orgány členských států musí mít k dispozici přiměřené a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách se spotřebiteli, ve spojení s čl. 10 odst. 1 a 2 [s]měrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS [...] a bodem 31 jejího odůvodnění vykládány v tom smyslu, že brání čl. 339 § 2 KPC vykládanému tak, že ustanovení čl. 339 § 2 KPC umožňuje vydání rozsudku pro zmeškání ve věci [...] týkající se zaplacení spotřebitelského úvěru [...] také v případě, že žalobce nepředložil [...] smlouvu o spotřebitelském úvěru [...], takže tato smlouva nebude zkoumána z hlediska potenciálně zneužívajících ujednání v ní obsažených a nebude zkontrolováno, zda smlouva obsahuje všechny zákonem požadované náležitosti, a současně že vyžaduje, aby bylo při vydání rozsudku pro zmeškání vycházeno pouze z tvrzení žalobce bez analýzy důkazů z hlediska „důvodných pochybností“ ve smyslu tohoto ustanovení? Lze ve světle rozsudků Soudního dvora ze dne 1. října 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, bod 62); ze dne 10. září 2014 r, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 56); ze dne 6. října 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, bod 47) vykládat ustanovení čl. 339 § 2 KPC tak, že rozsudek pro zmeškání lze vydat ve věci [týkající se zaplacení spotřebitelského úvěru][...], v níž žalobce nepřiložil k žalobě smlouvu, a tedy bez zkoumání smlouvy z hlediska možných zneužívajících ujednání v ní obsažených a bez kontroly, zda smlouva obsahovala všechny zákonem požadované náležitosti, a pouze na základě tvrzení žalobce?
2. Musí být čl. 7 odst. 1 Směrnice Rady 93/13/EHC ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách [...] a jeho body odůvodnění [dvacátý a dvacátý čtvrtý, podle nichž] musí být smlouvy sepsány jasným a srozumitelným jazykem, spotřebitel musí mít fakticky možnost seznámit se se všemi podmínkami smlouvy, všechny pochybnosti by měly být vykládány v jeho prospěch [a podle nichž] soudy i správní orgány členských států musí mít k dispozici přiměřené a účinné prostředky, aby zabránily dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách se spotřebiteli, ve spojení s čl. 10 odst. 1 a 2 [s]měrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o

zrušení směrnice Rady 87/102/EHS [...] a bodem 31 jejího odůvodnění vykládány v tom smyslu, že brání čl. 339 § 2 KPC vykládanému tak, že ustanovení čl. 339 § 2 KPC brání vnitrostátnímu soudu, aby zkoumal smlouvu [...] o spotřebitelském úvěru [...] předloženou žalobcem z pohledu možných zneužívajících ujednání v ní obsažených, a zkontroloval, zda smlouva obsahuje všechny zákonem požadované náležitosti, a zároveň že vyžaduje, aby byla pro účely rozsudku pro zmeškání zohledněna pouze tvrzení žalobce bez analýzy důkazů z hlediska „důvodných pochybností“ ve smyslu uvedeného ustanovení? Lze ve světle rozsudků Soudního dvora ze dne 1. října 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, bod 62); ze dne 10. září 2014, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 56); dne 6. října 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, bod 47) vykládat čl. 339 § 2 KPC tak, že rozsudek pro zmeškání lze ve věci [týkající se zaplacení spotřebitelského úvěru][...] vydat bez zkoumání smlouvy předložené žalobcem a přiložené k žalobě z hlediska možných zneužívajících ujednání v ní obsažených a bez kontroly, zda smlouva obsahovala všechny zákonem požadované náležitosti, a pouze na základě tvrzení žalobce?

Uvedené předpisy práva Společenství

1. Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách: body 20 a 24 odůvodnění, čl. 7 odst. 1.
2. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS: bod 31 odůvodnění, čl. 10 odst. 1 a 2.

Uvedené vnitrostátní předpisy

1. Kodeks Postępowania Cywilnego z dnia 17 listopada 1964 r. [Občanský soudní řád ze dne 17. listopadu 1964, dále jen „KPC“](zwany dalej „k.p.c.”): čl. 139 § 1, čl. 333 § 1 bod 3, čl. 339 §§ 1 a 2, článek 343, čl. 344 §§ 1–3, čl. 346 § 1, čl. 346 § 1¹, čl. 346 § 2, článek 348.

Článek 339 § 1 KPC zní: „Pokud se žalovaný nedostaví k ústnímu jednání nebo se sice dostaví, ale k věci neučiní vyjádření, vydá soud rozsudek pro zmeškání.

Článek 339 § 2 KPC zní: V tom případě se tvrzení žalobce ke skutkovým okolnostem uvedeným v žalobě nebo v procesních podáních, která byla žalovanému doručena před ústním jednáním,

považují za pravdivá, ledaže vzbuzují důvodné pochybnosti nebo byla uvedena s cílem obejít zákon.“

2. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. [Zákon o soudních výdajích v občanskoprávních věcech ze dne čtvrtek 28. července 2005]: čl. 3 odst. 2 bod 4, čl. 13 odst. 1, čl. 19 odst. 1, článek 28.

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 2 Nárok uplatňovaný v žalobě vznikl ze smlouvy o spotřebitelském úvěru uzavřené dne 10. června 2015 na částku 400 PLN a na dobu 30 dní.
- 3 Podle smlouvy má úvěrový věřitel v případě nesplacení úvěru či administrativních poplatků do dne 10. července 2015 právo požadovat od úvěrového dlužníka zaplacení nákladů na upomínky a „konečné pokuty“. Výzva k zaplacení „konečné pokuty“ byla žalovanému zaslána ve formě zprávy na jím uvedenou adresu elektronické pošty a v listinné podobě dne 10. srpna 2015. Úvěrový věřitel zaslal žalovanému tři upomínky a dokument nazvaný „konečná pokuta“, na jehož základě byly žalovanému v souladu se smlouvou účtovány další náklady ve výši 200 PLN.
- 4 Dne 3. srpna 2017 byla uzavřena smlouva o prodeji dluhu žalovaného úvěrovému věřiteli, na jehož základě získala žalobkyně nárok vůči žalovanému. Žalovaný byl uvědomen o změně věřitele dopisem zasláným na jeho adresu dne 9. srpna 2017. Toto oznámení, které zároveň obsahovalo výzvu k zaplacení dluhu, zůstalo bez odpovědi. Žalobkyně dále zaslala žalovanému dne 18. prosince 2017 konečnou výzvu k zaplacení, která rovněž zůstala bez odpovědi.
- 5 Žalovaný se k věci nijak nevyjádřil. Zásilka se žalobou, s dopisem od žalobkyně ze dne 21. září 2018 a s oznámením o datu jednání zůstala nevyzvednuta. V souladu s článkem 139 § 1 KPC se mělo za to, že zásilka byla doručena po dvojí výzvě.

Stručné shrnutí odůvodnění podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda je čl. 339 § 2 KPC vykládaný značnou částí polské doktríny a judikatury tak, že neumožňuje zkoumání smlouvy o spotřebitelském úvěru, v souladu s výše uvedenými ustanoveními směrnice 93/13 a směrnice 2008/48.
- 7 Polský zákonodárce akceptoval, že může být rozsudek pro zmeškání vydán pouze jako následek nečinnosti žalovaného (nedostavení se k jednání a neúčast na něm) výlučně na základě faktických tvrzení jedné strany, která zůstala aktivní, tj. žalobkyně, bez ověřování důkazů.

- 8 Premisa řízení a vydávání rozsudků pro zmeškání spočívá v tom, že tento institut obsahuje po strukturální stránce prvky, které jsou charakteristické pro řízení o platebních rozkazech a upomínací řízení. Jde především o to, že k vydání rozsudku pro zmeškání dochází na základě skutkových tvrzení jednoho účastníka řízení, tj. žalobce, přičemž v řízení pro zmeškání v zásadě nejsou tato tvrzení ověřována v rámci dokazování, v řízení o platebním rozkaze jsou ověřována pouze na základě konkrétních listinných důkazů a v rámci upomínacího řízení není jejich pravdivost vůbec ověřována. Nicméně i když je pravda, že v rámci řízení pro zmeškání vyplývá jednostrannost skutkového základu rozhodnutí z nečinnosti žalovaného, v řízení o platebním rozkazu, jakož i v upomínkovém řízení vyplývá a priori z předpokladu, že do vydání platebního rozkazu probíhají obě řízení ex parte.
- 9 Řízení pro zmeškání je podobně jako upomínkové řízení za splnění podmínek stanovených v soudním řádu obligatorní, zatímco řízení o platebním rozkazu je fakultativní. Vydání rozsudku pro zmeškání není podmíněno podáním návrhových žádání účastníky řízení v tomto ohledu. V případě, že jsou dány důvody uvedené v tomto ustanovení, musí soud bez návrhu vydat rozsudek, jehož povaha je dána zákonem a nezávisí na uvážení soudu.
- 10 Pokud je tedy žalovaný po doručení žaloby a případně dalších procesních písemností pasivní, nebo poté, co uzná, že žaloba a jiné písemnosti byly skutečně doručeny podle čl. 139 odst. 1 KPC (po dvojí výzvě k převzetí zásilky a jejím nepřijetí ze strany adresáta), je vnitrostátní soud povinen vydat rozsudek pro zmeškání.
- 11 Podle jednoho názoru v polské doktríně a judikatuře týkající se výkladu čl. 339 odst. 2 KPC musí soud vydat platební rozkaz, i když žalobce nedoložil žádný důkaz, neboť vnitrostátní soud v zásadě akceptuje žalobcova skutková tvrzení jako pravdivá.
- 12 Podle jiného názoru na výklad čl. 339 odst. 2 KPC platí, že i když žalobce doloží doklady k žalobě a nečinný žalovaný nepředložil žádné důkazy, nic to nemění na tom, že vnitrostátní soud při přijímání rozsudku pro zmeškání nemůže tyto důkazy použít, jelikož pouze zkoumá tvrzení žalobce (a nikoliv důkazy) a v zásadě akceptuje faktická tvrzení žalobce jako pravdivá.
- 13 Je pravda, že ustanovení čl. 339 odst. 2 KPC stanoví výjimky. Faktická tvrzení žalobce uvedená v žalobě nebo jiných písemnostech doručených žalovanému před jednáním nelze akceptovat jako pravdivá, pokud: 1) vyvolávají důvodné pochybnosti, či byla uvedena 2) s cílem obejít zákon.
- 14 Nicméně se jeví, že dominantní názor na výklad tohoto ustanovení vyžaduje, aby byl výchozím bodem pro posouzení, zda jsou výše uvedené podmínky splněny, obsah žaloby nebo jiných procesních písemností doručených žalovanému před jednáním. V tomto ohledu není důvod k tomu, aby soud případně spoléhal na důkazy přiložené k žalobě nebo k jiným procesním písemnostem doručeným

žalovanému před jednáním. Tvzení žalobce vzbuzují důvodné pochybnosti, pokud si vzájemně odporují, neshodují se, vzájemně se vylučují nebo jsou z podstaty věci nepravděpodobné či jsou v rozporu s obecně známými skutečnostmi (čl. 228 odst. 1 KPC), nebo jsou známy soudu z jeho úřední činnosti (čl. 228 odst. 2 KPC). O skutková tvrzení uváděná s cílem obejít zákon jde v situaci, kdy jde o to, aby rozsudek vedl k takovému obcházení, například za účelem získat nadprůměrnou částku výživného, aby bylo možné domáhat se prioritního uspokojení z částky získané v exekuci na majetek žalovaného.

- 15 Předkládající soud má za to, že tento výklad čl. 339 odst. 2 KPC může bránit dosažení cílů sledovaných výše uvedenými směrnicemi, neboť v podstatě brání soudu zkoumat v případě nečinnosti žalovaného, zda smlouva o spotřebitelském úvěru obsahuje všechny požadované skutečnosti a zda neobsahuje zneužívající ujednání, která musí být považována za nezávazná pro spotřebitele.
- 16 Předkládající soud v judikatuře Soudního dvora nenalezl rozhodnutí, které by se týkalo výslovně slučitelnosti řízení pro zmeškání vedeného v členském státě se spotřebitelskými směrnicemi. Soudní dvůr se naproti tomu několikrát vyjádřil k řízení o platebním rozkazu, které vykazuje určité podobnosti s řízením v nepřítomnosti žalovaného.
- 17 Jde zejména o rozsudek Soudního dvora ze dne 13. září C-176/17, Profi Credit Polska S.A., stanovisko generálního advokáta v té věci a v nich citované rozsudky Soudního dvora ze dne 14. června 2012 Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), ze dne 18. února 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98), a ze dne 21. června 2016, Aktiv Kapital Portfolio (C-122/14, EU:C:2016:486).
- 18 Předkládající soud zvláště upozornil na body 42 a 44 rozsudku ve věci C-176/17, přičemž uvádí, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je vnitrostátní soud povinen z úřední povinnosti zkoumat zneužívající povahu smluvního ujednání spadajícího do působnosti směrnice 93/13, a odstraňovat tak nerovnováhu, která existuje mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, pokud tento soud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu. Taková efektivní ochrana práv přiznaná touto směrnicí spotřebiteli může být totiž zajištěna pouze za podmínky, že vnitrostátní procesní systém umožňuje v rámci řízení o platebním rozkazu nebo řízení o výkonu platebního rozkazu přezkum případné zneužívající povahy smluvních ujednání obsažených v dotyčné smlouvě i bez návrhu.
- 19 To nasvědčuje tomu, že vnitrostátní soud musí zkoumat potenciální zneužívající povahu smluvních ustanovení také v případě rozsudku pro zmeškání.
- 20 Jak však Soudní dvůr uvedl v bodě 55 rozsudku ve věci C-176/17, každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k

jeho roli v rámci řízení před různými vnitrostátními orgány, k jeho průběhu a jeho zvláštnostem.

- 21 V této souvislosti je třeba uvést, že řízení v nepřítomnosti žalovaného se podstatně liší od řízení o platebním rozkazu.
- 22 Zaprvé, v řízení o platebním rozkazu se žalovaný nemůže vyjádřit před vydáním platebního rozkazu a jeho doručením, avšak takovou možnost má v rámci řízení pro zmeškání.
- 23 Zadruhé, v řízení o platebním rozkazu žalovaný musí zaplatit poplatek ve výši 3/4 poplatku za podání žaloby za účelem podání odporu a žalobce musí uhradit 1/4 poplatku za podání žaloby; zatímco v řízení pro zmeškání žalobce hradí celý poplatek za podání žaloby a žalovaný platí 1/2 poplatku za podání žaloby od data odporu (a pokud zůstane nečinný, neplatí až do skončení řízení žádný poplatek).
- 24 Zatřetí, podmínky pro podání odporu proti rozsudku pro zmeškání jsou méně omezující než podmínky pro podání odporu proti platebnímu rozkazu, a je-li žalovaný činný, není třeba podávat odpor vůbec.
- 25 Začtvrté, platební rozkaz vydaný v rámci řízení o platebním rozkazu je exekučním titulem, který je vykonatelný bez doložky vykonatelnosti (čl. 492 odst. 1 KPC), zatímco rozsudek pro zmeškání, který je sice automaticky vykonatelný, vyžaduje připojení doložky vykonatelnosti, aby byl exekučním titulem.
- 26 Co je navíc více relevantní, Soudní dvůr ve svých rozsudcích několikrát zopakoval [rozsudky: ze dne 1. října 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, bod 62); ze dne 10. září 2014, Kušionova (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 56); dne 6. října 2009, Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, bod 47)], jak uvedla generální advokátka ve svém stanovisku ve věci C-176/17 (EU:C:2018:293, bod 73), že je zajisté pravda, že směrnice o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách vyžaduje ve sporech mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem pozitivní zásah ze strany vnitrostátního soudu, který takové spory řeší, bez podnětu od jedné ze stran smlouvy, avšak nutnost vyhovět zásadě efektivity zároveň nemůže jít tak daleko, aby zcela kompenzovala absolutní nečinnost dotčeného spotřebitele.